

द्वन्द्व प्रभावित परिवारलाई सहायता गर्ने सम्बन्धी कार्यविधि, २०७७

मन्त्रालयबाट स्वीकृत मिति: २०७७/१२/११

प्रस्तावना: संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र प्रासिका लागि भएका सबै किसिमका राजनितिक आन्दोलनहरूमा जीवन उत्सर्ग गर्ने सहिद, मृतक, वेपत्ता परिवार, घाइते तथा अपाङ्गता भएका व्यक्ति एवं परिवारलाई द्वन्द्वको पीडा कम गर्न "द्वन्द्व पीडितका साथ प्रदेश सरकार" भन्ने नाराका साथ द्वन्द्वपीडित परिवारहरूका लागि स्वास्थ्य उपचार, सीप अभिवृद्धि र रोजगारी लगायतका कार्यक्रममा सहयोग गर्न आ.व. २०७७/०७८ को नीति, कार्यक्रम तथा बजेटमा भएको व्यवस्था कार्यान्वयन गर्न आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालयले यो कार्यविधि बनाएको छ।

१. **संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ:** (१) यस कार्यविधिको नाम "द्वन्द्व प्रभावित परिवारलाई सहायता गर्ने सम्बन्धी कार्यविधि २०७७" रहेको छ।

(२) यो कार्यविधि मन्त्रालयबाट स्वीकृत भएको मितिबाट लागू हुनेछ।

२. **परिभाषा:** विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमा,-

(क) "द्वन्द्व प्रभावित परिवार" भन्नाले संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र प्रासिका लागि भएका सबै किसिमका राजनितिक आन्दोलनहरूमा जीवन उत्सर्ग गर्ने सहिद, मृतक, वेपत्ता, घाइते तथा अपाङ्गता भएका व्यक्ति तथा द्वन्द्व पीडितका परिवारलाई सम्झनु पर्छ।

(ख) "परिवार" भन्नाले संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र प्रासिका लागि भएका आन्दोलनहरूका सहिद, मृतक, वेपत्ता भएका परिवार, घाइते तथा अपाङ्गता भएका व्यक्ति तथा परिवार एवं द्वन्द्व पीडितका परिवारसँग बस्ने तथा निज आफैले पालन पोषण गर्नुपर्ने पति, पत्नी, छोरा, अविवाहिता छोरी, धर्मपुत्र, अविवाहिता धर्मपुत्री, नातिनातिना, बाबु, आमा वा सौतेनी आमा सम्झनुपर्छ र सो शब्दले पुरुष र अविवाहिता महिलाको हकमा निजको बाजे, बज्यै तथा विवाहिता महिलाको हकमा निजको सासु, ससुरा समेतलाई जनाउँछ।

(ग) "प्रदेश" भन्नाले बागमती प्रदेश सम्झनु पर्छ।

(घ) "मन्त्रालय" भन्नाले आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय सम्झनु पर्छ।

(ङ) "सहायता प्राप्त गर्ने व्यक्ति" भन्नाले संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र प्रासिका लागि भएका सबै किसिमका राजनितिक आन्दोलनहरूका सहिद, वेपत्ता परिवार, घाइते तथा अपाङ्गता भएका व्यक्ति तथा परिवार एवं द्वन्द्व पीडितका परिवारको व्यक्ति सम्झनु पर्छ।

[Signature]

[Signature]

[Signature]

(डोरमणि पौडेल)
मुख्यमन्त्री एवं
मामिला तथा कानून मन्त्री

(छ) "स्थानीय तह" भन्नाले प्रदेश भित्रका गाउँपालिका र नगरपालिकालाई सम्झनु पर्दछ र सो शब्दले महानगरपालिका र उपमहानगरपालिका समेत जनाउँछ।

(ज) "स्थानीय समिति" भन्नाले दफा ६ बमोजिम गठन गरिएको समितिलाई सम्झनु पर्दछ।

३. सहायता सम्बन्धी व्यवस्था: (१) द्वन्द्व प्रभावित परिवारका सदस्यले देहाय बमोजिम कुनै एक शीर्षकमा सहायता प्राप्त गर्न देहाय बमोजिमको विवरण खुलाई स्थानीय समिति समक्ष अनुसूची -१ बमोजिमको ढाँचामा सूचनाको म्यादभित्र निवेदन दिनु पर्नेछ:-

(क) औषधि उपचार,

(ख) सीप विकास तालिम,

(ग) स्वरोजगार मूलक व्यवसाय ।

(२) यस कार्यविधि बमोजिम सहायता प्रदान गर्ने सम्बन्धमा मन्त्रालयले सहायता सम्बन्धी आवश्यक विवरण खुलाई क्रमिमा १५ दिनको सूचना राष्ट्रिय दैनिकमा प्रकाशित गर्नु पर्नेछ।

४. सहायताको सीमा: द्वन्द्व पीडितले यस कार्यविधि बमोजिम सहायता प्राप्त गर्ने देहायको सहायतामा देहाय बमोजिम खर्च तथा सुविधा पाउने छ:-

(क) औषधि उपचारको हकमा:-

(१) द्वन्द्व पीडितलाई औषधि उपचार बापत सहायता प्रदान गर्दा त्यस्तो द्वन्द्व पीडितले औषधि उपचार गरी सहायता रकमका लागि निवेदन दिएमा विल बमोजिम बढिमा रु. ३०,०००/- मा नबढ्ने गरी औषधि उपचार खर्च उपलब्ध गराइनेछ।

(२) उपखण्ड (१) बमोजिमको व्यक्तिले अस्पतालमा भर्ना भई उपचार गराउँदा परीक्षण तथा औषधि खर्चका अतिरिक्त ७ दिनसम्म खाना खर्च बापत विरामी र एकजना कुरुवाका लागि प्रतिव्यक्ति प्रतिदिन रु. ५००/- दरले खर्च उपलब्ध गराइनेछ।

(३) यस कार्यविधि बमोजिम औषधि उपचारको लागि सहायता माग गर्ने द्वन्द्व पीडित व्यक्ति अपाङ्ग भई दीर्घकालसम्म कृतिम सहारा (हिलचियर वा वैशाखि आदि अन्य यस्तै सामग्री) लिनु पर्ने भएका व्यक्तीहरूले थप सहायता रकम माग गरे उनिहरूको दैनिक जीवनलाई सरल र सहज बनाउने त्यस्ता आवश्यक सहयोगी सामग्रीको लागि उपखण्ड (१) र (२) को सहायता बाहेक थप विल बमोजिम रु १०,०००/- मा नबढ्ने गरी सहयोग रकम उपलब्ध गराउन सकिनेछ।

[Handwritten signature]

[Handwritten signature]

[Handwritten signature]

डोरमणि पौडेल
मुख्यमन्त्री एवं
आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्री

(ख) सीप विकास तालिमको हकमा:- सीप विकास तालिमको लागि सहायता प्राप्त गर्ने दुन्द पीडित तथा निजको परिवारले घरेलु तथा साना उद्योग कार्यालय वा प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालिम परिषद, CTEVT बाट मान्यताप्राप्त सम्स्याबाट आ.व २०३३।०३८ भित्र कम्तिमा १५ दिने तालिम लिएको प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि पेश गरेमा देहाय बमोजिम सहायता रकम उपलब्ध गराइनेछ:-

(१) १५ देखि २१ दिनसम्मको तालिम प्रमाणपत्र

भएकोलाई रु २०,०००।-

(२) २१ दिनभन्दा माथिको तालिम प्रमाणपत्र भएकोलाई रु ३०,०००।

(ग) स्वरोजगारमूलक व्यवसायको हकमा:- स्वरोजगार मूलक व्यवसाय गर्न चाहने दुन्द पीडित तथा निजको परिवारले निवेदन साथ व्यवसाय सञ्चालनका लागि आवश्यक सिपको प्रमाणपत्र, व्यवसाय दर्ता प्रमाणपत्र, स्थानीय तहको सिफारिस र व्यवसायमा आफ्नो लगानीको कार्ययोजना सहित व्यवसाय गर्न चाहेमा रु.५०,०००/- सम्मको विउ पूँजी उपलब्ध गराउन सक्नेछ ।

५. सहायता प्राप्त गर्ने कार्यविधि: (१) यस कार्यविधि बमोजिम दुन्द पीडित तथा निजको परिवारले यस कार्यविधि बमोजिम कुनै सहायता माग गर्दा व्यस्तो व्यक्तिले अनुसूची -१ बमोजिमको ढाँचामा सूचनामा तोकिएको म्यादभित्र निवेदन र देहायको कागजात संलग्न गरी सम्बन्धित स्थानीय तहमा रहने स्थानीय समितिमा निवेदन गर्नु पर्नेछ:-

(क) नेपाली नागरिकताको प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि,

(ख) आधिकारिक निकायबाट जारी भएको परिचय पत्र वा प्रचलित कानून बमोजिम नेपाल सरकारको आधिकारिक निकायबाट दुन्द पीडित भनी सूचिकरण भएको पुष्टाई गर्ने कागजात,

(ग) आफूले माग गरेको सहयोगको विवरण/प्रकार,

(घ) औषधि उपचारको हकमा चिकित्सकको प्रेस्क्रिप्सन र औषधि खरिद गरेको सबल बिल,

(ङ) स्वरोजगार मूलक व्यवसाय गर्न चाहने व्यक्तिको हकमा व्यवसायका लागि आवश्यक पर्ने सम्बन्धित सिपको प्रमाणपत्र, व्यवसाय दर्ता प्रमाणपत्र, स्थानीय तहको सिफारिस र व्यवसायमा आफ्नो लगानीको कार्ययोजना,

[Handwritten signature]

[Handwritten signature]

[Handwritten signature]

डोरमणि पौडेल
मुख्यमन्त्री एवं
महामन्त्री तथा कानून मन्त्री

(च) सम्बन्धित माग निवेदनसँग पुष्ट्याई हुने अन्य कागजातहरू ।

(२) यस कार्यविधि बमोजिम आवेदन गर्दा दफा ३ को उपदफा (१) बमोजिमको कुनै एक सहायताका लागि मात्र आवेदन दिनु पर्नेछ ।

(३) यस कार्यविधि बमोजिम सहायता वितरण गर्दा बागमती प्रदेश भित्रका सम्बन्धित जिल्ला प्रशासन कार्यालयबाट प्राप्त अभिलेखलाई आधार मानी जिल्लागत अनुपातको आधारमा वितरण गरिनेछ ।

तर जिल्ला प्रशासनको अभिलेखमा नरहेको भए तापनि सत्य निरूपण तथा मेलमिलाप आयोगबाट द्वन्द्वपीडित हो भनि किटानी सिफारिस गरेको वा द्वन्द्व पीडित भनि सूचिकरण गरेको वा जारी गरेको परिचय पत्र पेश गरेमा सहायता रकम दिन बाधा पर्ने छैन ।

६. स्थानीय समिति: (१) यस कार्यविधि बमोजिम मन्त्रालयसमक्ष सहायता सिफारिस गर्न र कार्यक्रमको गुणस्तरीयता तथा सदुपयोग सुनिश्चितता प्रदान गर्न सम्बन्धित स्थानीय तहमा देहाय बमोजिम एक स्थानीय समिति हुनेछ :-

(क) प्रमुख/अध्यक्ष, सम्बन्धित स्थानीय तह	-संयोजक
(ख) उपप्रमुख/उपाध्यक्ष सम्बन्धित स्थानीय तह	-सह संयोजक
(ग) प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, सम्बन्धित स्थानीय तह	- सदस्य
(घ) प्रशासन योजना महाशाखा/शाखा प्रमुख, सम्बन्धित स्थानीय तह	- सदस्य
(ङ) महाशाखा/शाखा प्रमुख, सम्बन्धित स्थानीय तह (स्वास्थ्य क्षेत्र हेर्ने)	- सदस्य
- (२) प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले तोकेको कर्मचारीले स्थानीय समितिको सचिवको रूपमा काम गर्नेछ ।

(३) स्थानीय समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ:-

- (क) प्राप्त हुन आएका निवेदन उपर छानविन गर्ने,
- (ख) मनासिव देखिएका निवेदनका उपर तोकिए बमोजिमको रकम, तालिम र व्यवसाय सहायता उपलब्ध गराउन मन्त्रालयमा सिफारिस गर्ने,
- (ग) सहायता रकम सदुपयोग भए नभएको अनुगमन गर्ने,
- (घ) सहायता रकम दुरुपयोग हुन नदिन आवश्यक व्यवस्था मिलाउने,
- (ङ) मन्त्रालयबाट प्राप्त निर्देशन अनुसार अन्य कार्यहरू गर्ने, गराउने ।

[Handwritten signature]

[Handwritten signature]

[Handwritten signature]

(डोरमणि पौडेल)
मुख्यमन्त्री एवं
आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्री

७. बजेट निकास प्रक्रिया: (१) स्थानीय समितिको निर्णयबाट सिफारिस भई आएका निवेदन अनुसारको रकम मन्त्रालयले सम्बन्धित स्थानीय तहमा पठाउनेछ र सोही स्थानीय तहबाट सम्बन्धित व्यक्तिको बैंक खातामा सहायता रकम उपलब्ध गराइनेछ ।

(२) मन्त्रालयमा प्राप्त हुन आएका निवेदनहरूको छानविन गरी सहायता रकम उपलब्ध गराउन मन्त्रालयलाई सिफारिस गर्न मन्त्रालयमा देहायको समिति रहनेछः-

(क) सम्बन्धित माहाशाखा प्रमुख	- संयोजक
(ख) कानून अधिकृत	- सदस्य
(ख) आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुख	- सदस्य
(ग) सम्बन्धित शाखा प्रमुख	- सदस्य-सचिव

(३) उपदफा (२) बमोजिमको समितिको सिफारिसमा मन्त्रालयले सहायता रकम उपलब्ध गराउनेछ ।

(४) आर्थिक वर्षका अन्त्यमा खर्च नभई बाँकी रहको रकम गाउँ कार्यपालिका/नगर कार्यपालिकाले सम्बन्धित प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालयमा फिर्ता गर्नु पर्नेछ ।

८. भुक्तानी प्रक्रिया: दफा ७ बमोजिमको रकम सम्बन्धित स्थानीय तहमा प्राप्त भएपछि सम्बन्धित स्थानीय तहले सम्बन्धित द्वन्द्व पीडित तथा निजको परिवारका सदस्यको नाममा रहेको बैंक खाता मार्फत भुक्तानी दिनु पर्नेछ ।

९. प्रतिवेदन: स्वीकृत कार्यक्रम अनुसारको आम्दानी र खर्च सहितको वार्षिक प्रतिवेदन गाउँ कार्यपालिका/नगर कार्यपालिकाले आर्थिक वर्ष समाप्त भएको ३० दिनभित्र मन्त्रालयमा पठाउनु पर्नेछ ।

१०. सहायता रकमको सीमा: यस कार्यविधि बमोजिमको सहायता रकम विनियोजित रकमको सीमा भित्र रहेर उपलब्ध गराइनेछ ।

११. दोहोरो सहायता लिन नहुने: (१) दफा ३ को उपदफा (१) मा तोकिएका शीर्षकमा एक व्यक्ति वा परिवारका लागि कुनै एक शीर्षकबाट मात्र सहायता उपलब्ध गराइनेछ । त्यस्तो सहायताको लागि निवेदन दिदाँ कुनै एक शीर्षकमा मात्र निवेदन दिनु पर्नेछ ।

(२) अघिल्लो आर्थिक वर्षमा मन्त्रालयबाट द्वन्द्व प्रभावितको लागि प्रदान गरिएको सुविधा एक पटक लिई सकेका द्वन्द्व प्रभावित व्यक्ति वा परिवारले त्यस्तो सहायता पुनः लिन पाउने छैन र सम्बन्धित स्थानीय समितिले सिफारिस गर्दा र मन्त्रालयले निर्णय गर्दा समेत दोहोरो नपर्ने गरी प्रदान गर्नु पर्नेछ ।

OR

(डोरमणि पौडेल)
मुख्यमन्त्री एवं
आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्री

१२. झुठा विवरण पेश गरी आर्थिक सहायता लिनेलाई कारवाही: झुठा विवरण वा यथार्थ भन्दा बढी खर्च देखाई स्वीकृत मापदण्ड भन्दा बढी रकम सहायता लिएको पाइएमा सम्बन्धित सहायता रकम लिने व्यक्तिलाई बढी बुझी लगेको रकम र झुठा विवरण पेश गरी लिएको रकम सरकारी बाँकी सरह असुल उपर गरिनेछ।

१३. मापदण्ड भन्दा बढी सहायता रकम दिने निर्णय गर्ने र खर्च गर्न नहुने: (१) यस कार्यविधिमा उल्लिखित सीमा भन्दा बढी हुने गरी कुनै व्यक्तिलाई सहायता रकम दिन पाइने छैन।

(२) उपदफा (१) को मापदण्ड विपरित हुने गरी सहायता रकम दिएको पाइएमा त्यसरी दिएको रकम सरकारी बाँकी सरह भुक्तानी दिने अधिकारीबाट असुल उपर गरिनेछ।

१४. लेखा तथा लेखापरीक्षण: (१) यस कार्यविधि बमोजिम सहायता रकम खर्चको लेखा तथा लेखा परीक्षण प्रचलित कानून बमोजिम राख्ने एवं गराउने दायित्व सम्बन्धित स्थानीय तहको हुनेछ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम भएको कामकारवाहीको विवरण मन्त्रालयमा समेत पठाउनु पर्नेछ।

[Signature]

[Signature]

[Signature]

(डोरमणि पौडेल)
मुख्यमन्त्री एवं
आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्री

अनुसूची - १
दफा ५ को उपदफा (१) सँग सम्बन्धित
निवेदनको ढाँचा

पासपोर्ट साइजको
फोटो

मिति :

विषय : सहयोग रकम पाउँ ।

श्री संयोजकज्यू
स्थानीय समिति, ----- ।

म राजनैतिक आन्दोलनमा बेपत्ता परिवार / घाइते / अपाङ्गता भएका व्यक्ति / द्वन्द्व पीडित परिवार भएकाले द्वन्द्व प्रभावित परिवारलाई सहायता गर्ने सम्बन्धी कार्यविधि, २०७७ को दफा ३ बमोजिमको औषधि उपचार / सीप विकास तालिम / स्वरोजगार मूलक व्यवसाय सञ्चालनको लागि निम्न लिखित कागजात संलग्न गरी सहयोग रकम उपलब्ध गराई दिनुहुन निवेदन गर्दछु ।

संलग्न कागजात (संलग्न रहेको रेखा लगाउने)

१. नेपाली नागरिकताको प्रतिलिपि,
२. हालसालै खिचेको २ प्रति फोटो,
३. औषधि उपचारको हकमा चिकित्सकको प्रेस्क्रिप्सन र औषधि/सामग्री खरिद गरेको सकल बिल,
४. स्वरोजगार मूलक व्यवसाय गर्न चाहने व्यक्तिले व्यवसायका लागि आवश्यक सिपको प्रमाणपत्र, व्यवसाय दर्ता प्रमाणपत्र, स्थानीय तहको सिफारिस र व्यवसायमा आफ्नो लगानीको कार्ययोजना
५. पहिला यस किसिमको सुविधा नलिएको स्वघोषणापत्र,
६. सम्बन्धित माग निवेदन सँग पुष्ट्याई हुने अन्य कागजातहरु

निवेदकको
नाम थर:
ठेगाना:
दस्तखत:
मिति:

०८

(डोरमणि पौडेल)
मुख्यमन्त्री एवं
भान्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्री